

Marian Rutkowski

1897-1943 lub 1945

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1925 r., I oficer pierwszej załogi s/s „Cieszyn”, więzień niemieckiego obozu.

Urodził się 16 stycznia 1897 r. na Litwie (rodzice Piotr i Kazimiera z Aukudowiczów).

Jako uczeń I kursu Wydziału Nawigacyjnego uczestniczył na „Lwowie” w rejsie do Brazylii. W „Znaczy Kapitanie” K.O. Borchardta pojawia się jako mistrz w demonstrowaniu wszystkich możliwych węzłów, plecionek, a nawet chodników tkanych na warsztacie tkackim – lecz jako Kazimierz, nie Marian¹. Szkołę zakończył w 1925 r. „ze szczególnym wyróżnieniem” i złotym zegarkiem od ministra przemysłu i handlu².

W 1928 r. był II oficerem na parowcu wycieczkowym „Gdynia”. W reportażu z 10-dniowego rejsu, zamieszczonego w „Morzu” (1928, nr 9), tak go w przedstawił red. Henryk Tezlafl: „por. Rutkowski, który rzucił ląd dla morza, taki w niem rozmiłowany, młody «wilk morski», był na służbie na mostku kapitańskim, z którego czuwał nad pomyślnością naszej podróży”³.

W 1932 r. był w pierwszej obsadzie s/s „Cieszyn”⁴ – zamustrowany jako I oficer, choć już „pływał kilkakrotnie jako kapitan”⁵. Parowiec ten był wówczas, razem ze „Śląskiem”, najnowszym nabytkiem Żeglugi Polskiej. „Statek był niewielki [...], ale posiadał wzmocnienia przeciwlodowe. Dla załogi były kabiny dwuosobowe, a nie wspólny kubryk, oddzielne mesy i umywalnie, jednym słowem – luksus! Rejsy również były przyjemne: Gdynia – Tallin – Helsinki – Gdynia”⁶. Jednak szybko uznany został za pechowca – już w drugim rejsie z powodu mgły i kry utknął na podwodnych skałach.

Nie udało się ustalić dalszych losów Mariana Rutkowskiego. Jedynie tyle, że w czasie okupacji był w niemieckim obozie i według Wadima Konstantego Taniewskiego „zginął w obozie zagłady w 1943 r.”⁷, a według relacji Wacława Zagrodzkiego – zmarł w 1945 r. po wyjściu z obozu⁸.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 2000; Wadim Konstanty Taniewski-Eliott, *Spis personelu zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 1, Gdańsk 1996; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 2, Gdańsk 1997; Karol Olgierd Borchardt, *Znaczy Kapitan*, Gdynia 1968; Władysław Milewski, *Na morzu i lądzie*, Gdańsk 1976; ankiety biograficzne absolwentów Szkoły Morskiej – wojenne losy, w zbiorach Sali Tradycji UMG; „Dziennik Bydgoski” 26.06.1932.

1 Karol Olgierd Borchardt, *Znaczy Kapitan*, Gdynia 1968, s. 65.

2 *Państwowa Szkoła Morska. Zarys monografii*, Tczew 1929, s. 71.

3 Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 1, Gdańsk 1996, s. 239.

4 Za: Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 2, Gdańsk 1997, s. 237.

5 „Dziennik Bydgoski” 26.06.1932, nr 145, s. 4.

6 Władysław Milewski, *Na morzu i lądzie*, Gdańsk 1976, s. 111.

7 Wadim Konstanty Taniewski-Eliott, *Spis personelu Polskiej zatrudnionego na statkach Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1939-1945*, Gdańsk 1981, s. 434.

8 Ankiety biograficzne absolwentów Szkoły Morskiej – wojenne losy, w zbiorach Sali Tradycji UMG, D/2645, s. 203.